SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:452

av Mats Sander (M)

Beredskap för patientöverföringar vid kris och krig

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över kommuners och regioners gemensamma förmåga att genomföra omfattande patientöverföringar från sjukhus till kommunal hälso- och sjukvård och omsorg vid kris och krig och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Vid en allvarlig kris eller ett krig kan sjukvården snabbt behöva frigöra ett stort antal vårdplatser för skadade. Det kan också bli aktuellt att ta emot och vårda skadade från allierade förband inom ramen för vårt medlemskap i Nato.

En sådan situation påverkar inte bara sjukhusen. Patienter som inte längre behöver sjukhusets resurser kan behöva föras över till kommunal hälso- och sjukvård och omsorg. Samtidigt måste kommunerna kunna fortsätta ta hand om äldre och andra personer som redan är beroende av vård och omsorg.

För många av dessa människor kan även kortare avbrott i vården få allvarliga följder. Det gäller exempelvis personer med omfattande omsorgsbehov, demenssjukdom eller behov av regelbundna medicinska insatser.

Sedan den 1 januari 2026 gäller nya bestämmelser om hälso- och sjukvårdens beredskap. Regeringen har också föreslagit skärpta krav på kommuners och regioners grundläggande beredskap. Socialstyrelsen har dessutom fått i uppdrag att följa upp kommunernas kontinuitets- och evakueringsplanering.

Enligt Socialstyrelsens öppna jämförelser 2026 hade endast 32 procent av kommunerna en aktuell kontinuitetsplan för vård och omsorg. Det visar att kommunernas förmåga att upprätthålla vården och omsorgen under påfrestning inte kan tas för given. En fråga som behöver uppmärksammas särskilt är hur den gemensamma förmågan

fungerar när ett stort antal patienter behöver flyttas från sjukhus till kommunal hälso- och sjukvård och omsorg under kort tid.

I Skåne har länsstyrelsen tagit en drivande roll i att samla Region Skåne och kommunerna kring vård- och omsorgsberedskap. Arbetet har bland annat omfattat planering för omfattande patientutskrivningar vid masskadehändelser. Parallellt har beredskapsarbetet utvecklats inom Södra civilområdet, där landshövdingen i Skåne är civilområdeschef och där den första gemensamma beredskapsplanen beslutades i december 2025. Skåne visar därmed hur beredskapsansvaret kan omsättas i praktisk samverkan mellan olika huvudmän. Erfarenheterna bör tas till vara i det fortsatta nationella beredskapsarbetet.

Det behöver finnas kunskap om hur många patienter kommunerna faktiskt kan ta emot, vilka resurser som krävs och hur den ordinarie vården och omsorgen påverkas när sjukhusen behöver frigöra vårdplatser.

Regeringen bör se över hur kommunernas och regionernas gemensamma förmåga att hantera sådana patientöverföringar kan prövas och följas upp, exempelvis genom gemensamma övningar. Det bör ske inom det beredskapsarbete som redan pågår, med hänsyn till kommunernas olika förutsättningar och utan att skapa onödig administration.

Mats Sander (M)